

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЧНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ ТА ПІДПРИЄМСТВ

Освітньо-наукова програма - бакалавр.

Рівень вибіркової дисципліни: Дисципліни циклу професійної підготовки – варіативна навчальна дисципліна.

Оцінювання: поточне оцінювання – 2 модульних контролю; підсумковий контроль – екзамен.

Викладацький склад: Тимошенко Олена Анатоліївна, к. т. н., доцент кафедри екології та ОНС.

Обсяг: 3 кредити ECTS, 15 тижнів, 2 години на тиждень – аудиторні; 4 години на тиждень – самостійна робота.

Анотація. Навчальна дисципліна «Екологічна паспортизація територій та підприємств» є складовою освітньо-професійної програми підготовки спеціальності 101 «Екологія» і забезпечує підготовку фахівця-еколога як практика та формує фундамент для інших нормативних і вибірових професійних дисциплін, що вивчаються студентами пізніше. Необхідність застосування екологічних паспортів визначена в ст. «Державний облік об'єктів, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища» закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». Нині вважається, що екологічний паспорт є комплексним державним документом, який містить характеристики взаємовідносин будь-якого техногенного або природного об'єкта з навколишнім природним середовищем. Для вирішення питань розвитку продуктивних сил галузей народного господарства проводиться інвентаризація шкідливих викидів в атмосферу, скидання неочищених і очищених стічних вод у поверхневі водойми, аналізується проектна документація на генпідрядні об'єкти. Інвентаризація шкідливих впливів, викидів, стоків, твердих побутових відходів (ТПВ) – перший і обов'язковий етап екологічної паспортизації об'єктів. Це означає перехід від розгляду окремих екологічних ситуацій до системного аналізу проблеми в цілому. Доведення технології будівництва й експлуатації кожного об'єкта до світового рівня дозволить вирішити задачі зниження витрат матеріалів, енергії і трудових витрат, підвищення якості продукції і різко знизити антропогенний вплив виробництва на навколишнє середовище (зменшити викиди забруднюючих речовин у воду й атмосферу, запобігти деструкції ландшафтів, скоротити площу відчужуваних земель і т. д.)

Мета дисципліни полягає в ознайомленні студентів зі змістом екологічного паспорта, а також у вивченні актуальних проблем та принципів управління охороною навколишнього природного середовища; засвоєнні

інформації щодо захисту довкілля, вивченні глобальних та регіональних екологічних проблем.

У результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- предметну область;
- яким чином проводити дослідження на відповідному рівні;
- теоретичні основи екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування;
- основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування;
- основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування;
- принципи управління, на яких базується система раціонального природокористування;
- обґрунтування необхідності паспортизації як ефективного засобу;
- наявні нормативні вимоги до змісту, структури і оформлення екологічного паспорту чи аналогічних документів;
- **вміти:**
- оцінювати вплив процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявляти екологічні ризики, пов'язані з виробничою діяльністю;
- інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування;
- обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на відновлення компонентів навколишнього середовища після завершення бойових дій;
- оцінювати вплив воєнних дій на стан навколишнього середовища та виявляти екологічні ризики, пов'язані з ними;
- розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів міжнародного та вітчизняного досвіду;
- демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення;
- передбачати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє природне середовище;
- розробляти проекти і практичні рекомендації щодо збереження довкілля;
- розробляти заходи, спрямовані на відновлення компонентів навколишнього середовища, порушених внаслідок бойових дій, та обґрунтовувати їх доцільність;
- розробляти екологічний паспорт території та/або підприємства;
- оцінювати соціально-еколого-економічний збиток від порушення стану навколишнього середовища та визначати вірогідність екологічних ризиків, пов'язаних з наслідками бойових дій.

Змістові модулі дисципліни:

Змістовий модуль 1: Екологічна паспортизація промислового

підприємства. Глобальні та регіональні екологічні проблеми антропогенного впливу на стан довкілля. Економічні механізми природоохоронної діяльності природокористування в Україні. Види екологічних паспортів в Україні. Поняття про екологічний паспорт підприємства Цілі екологічної паспортизації підприємства Задачі, які дозволяє вирішити інформація, що міститься в екологічному паспорті. Екологічне значення розробки та введення в дію екологічного паспорта підприємства (ГОСТ 17.0.0.04-90). Основні положення екологічного паспорту підприємства (ГОСТ 17.0.0.04-90). Основа для розробки екологічного паспорту підприємства. Показники роботи підприємства, які представлені в екологічному паспорті. Принципи створення і заповнення екологічного паспорту промислового підприємства. Структура та зміст екологічного паспорту підприємства. Місце екологічного паспорту в системі державного екологічного контролю.

Змістовий модуль 2: Екологічна паспортизація території. Зміст та структурні елементи екологічного паспорту території (населеного пункту, адміністративного району, області, регіону, країни в цілому). Суть системи екологічного контролю в державі. Передумови виникнення та основні етапи розвитку екологічної паспортизації в Україні. Важливі законодавчі акти про екологічну паспортизацію в Україні. Екологічна паспортизація області, міста. Структура та зміст екологічного паспорту області. Структура та зміст екологічного паспорту міста. Паспортизація територій (загальні дані). Перелік територій, що підлягають екологічній паспортизації. Мета і зміст екологічної паспортизації територій. Форми екологічної паспортизації територій. Організації, що виконують екологічну паспортизацію територій. Значення екологічної паспортизації територій для оцінки якості навколишнього середовища. Екологічна паспортизація в системі регіонального екологічного моніторингу.

Основна література:

1. Екологічний паспорт промислового підприємства. Загальні положення. ГОСТ 17.0.04-90.
2. ДСТУ 4288:2004. Якість ґрунту. Паспорт ґрунтів. М. Лісовий, С. Балюк, М. Полупан, В. Соловей, В. Філатов, А. Комариста, І. Скок. Київ : Держстандарт України, 2005. 11 с.
3. ДСТУ 4362:2004. Якість ґрунту. Показники родючості ґрунтів. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 23 с.
4. Про суцільну агрохімічну паспортизацію земель сільськогосподарського призначення: наказ Президента України від 2 грудня 1995 року № 1118/95.
5. Положення про паспортизацію потенційно небезпечних об'єктів (у редакції наказу МНС України від 16.08.2005 № 140).
6. ДСТУ 2195–99 (ГОСТ 17.9.0.2–99). Охорона природи. Поводження з відходами. Технічний паспорт відходу. Склад, вміст, викладення і правила внесення змін. Міждержавний стандарт.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 3.08.98 р. № 1216 «Порядок ведення реєстру місць видалення відходів».
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.11.99 р. № 2034 «Порядок введення державного звіту і паспортизації відходів» Закону України «Про відходи», від 23.12.2004 р.

9. Система стандартів в галузі охорони природи і поліпшення використання природних ресурсів. Екологічний паспорт рекреаційних установ. Основні положення: ГОСТ І7.0.0.04-90 (спеціалізований ГОСТ).

10. Михайленко Т., Бурдейна М., Швець І., Хоміч Л. Безпечне поводження з відходами на підприємстві. Київ : Тех Медіа Груп, 2020. 276 с.

11. Величко О. М., Зеркалов Д. В. Екологічне управління : навч. посіб. Київ : Науковий світ, 2001. 193 с.



Завідувач кафедри _____ Тетяна ЯКОВИШИНА
(підпис)